

THE TITLE OF EUROPEAN CAPITAL OF CULTURE 2021-A CHALLENGE FOR CROSS-BORDER COOPERATION. CASE STUDY: EUROPEAN CAPITALS OF CULTURE (ECoCs) TIMIȘOARA 2021, NOVI SAD 2021

Ilie Rădoi

PhD Student, Western University of Timișoara

Abstract: Nowadays, European integration and expansion of European Union is the answer of many countries from Europe to mundialisation. The above mentioned processes changed the state frontiers of the member states from barriers into bridges. The new member states and those being in the integration process perceive the changes at economic, social and cultural level. Due to the situation the disparities at identity level are a challenge for EU, the European Capital of Culture programme (ECoC) is a useful tool in creating a new identity and increasing the cooperation at European and international level. For the first time in history, since 1985, two twin cities, from neighbouring countries, Timisoara and Novi Sad has won the title of European Capital of Culture. Winning the title is an opportunity for Romania and Serbia to increase the cross-border cooperation in many fields. Timisoara and Novi Sad are part of the same Euro region, same historical region, Banat, have a common historical heritage, a multi confessional and multicultural past, and a regional common identity, the base for the DKMT Euro region. In this context, we ask the following question: how is the cross-border cooperation between Romania and Serbia until 2021. The purpose of this paper is to make a qualitative analysis of the new challenges in the cross-border cooperation between Romania and Serbia after the two cities winning the title of European Capital of Culture.

Keywords: cross-border cooperation, European Capital of Culture, European identity, culture, multicultural

Introducere

În toamna anului 2016, trei orașe participante la un riguros proces de selecție: Timișoara din România, Novi Sad din Serbia și Eleusis din Grecia, câștigă titlul de Capitală Europeană a Culturii (ECoC) pentru anul 2021. Este prima dată în istoria programului, de la înființarea lui în anul 1985, când două orașe, Timișoara, respectiv Novi Sad, situate la o distanță geografică de doar 146 km vor deține acest titlu. Aceste două orașe sunt înfrățite, fac parte din aceeași regiune istorică, Banat și din aceeași euroregiune, Dunăre-Criș-Mureș-Tisa (DKMT).

În momentul de față, între România și Serbia are loc o cooperare transfrontalieră specifică, frontiera României cu Serbia, cel puțin deocamdată, fiind o frontieră externă Uniunii Europene. În ultimii ani această frontieră externă a fost supusă unor presiuni din punct de vedere al securității, datorită fenomenului de migrație. Prin câștigarea acestui titlu, cele două orașe, Timișoara și Novi Sad, au șansa să crească nivelul de cooperare transfrontalieră pe mai multe domenii. Cum vor

colabora în următorii ani la nivel transfrontalier cele două orașe, viitoare Capitale Europene ale Culturii? Vor putea să depășească constrângerile din punct de vedere al securității impuse de rolul granițelor exterioare ale UE? Rolul acestui articol este de a face o analiză calitativă a provocărilor pe care le va întâmpina cooperarea transfrontalieră în noul cadru oferit. Articolul va face o prezentare succintă a fenomenelor și realităților economice, socio-culturale și politice identificate în acest cadru transfrontalier. Accentul se pune în ultima parte a lucrării pe prezentarea datelor analizate din dosarele de candidatură (Bid Book-uri) ale celor două orașe câștigătoare și din interviurilor realizate cu persoane care lucrează pentru programul ECoC 2021 atât în Timișoara, cât și în Novi Sad.

Europa și Uniunea Europeană

Oamenii de multe ori se întrebă ce este Europa. De fiecare dată când folosim termenul de "Europa" ne punem în postura de a face un joc de imaginație și pentru a da răspunsul folosim atât istoria, geografia, politica, economia, cât și factorii sociali. Ce este Europa? Un concept, un continent, o istorie? Dicționarul Oxford definește termenul de Europa după cum urmează: "continentul situat lângă Asia, în Est, Oceanul Atlantic, în Vest și Marea Mediterană, în Sud; Uniunea Europeană"¹. De-a abia la începutul secolului al XVIII-lea termenul de Europa, ca idee și-a atins sensul mai profund. Politica și istoria au modelat accepțiunea geografică a Europei. Europa de-a lungul timpului a fost generatoare de idei avangardiste, care au pus lumea în mișcare, iar modelele sociale, politico-teritoriale create aici au fost exemplu pentru comunitatea internațională din ultimii cinci sute de ani². Michael Dauderstädt explică termenul prin însăși flexibilitatea granițelor Europei³. Putem spune că nici granițele geografice care sunt aparent obiective nu scapă de influența istoriei și politicului. Trasarea limitelor și definirea identității Europei sunt în mod evident disputate, schimbătoare și supuse unor interese politice și conjuncturale.

Între Europa și Uniunea Europeană este pus semnul egalității. În special pentru țările centrale și est-europene, o "reîntoarcere" în Europa înseamnă aderarea la Uniunea Europeană, în special. Totuși, aceste țări nu au părăsit niciodată Europa, iar Norvegia sau Elveția nu ar vedea niciodată într-o aderare la UE o "întoarcere în Europa". Totuși, pretențiile la aderare, dorințele și obligațiile de primire sunt motivate de multe ori cu trimitere la "Europa".

Aderarea la Uniunea Europeană este asociată cu libertățile cetățenești, dar în primul rând și cu progresele economice și sociale de care vestul european se bucură de un timp mai îndelungat. Graba de a intra în Europa echivalează cu integrarea europeană.

Cooperare transfrontalieră

Odată cu căderea regimului comunist și după evenimentele din 1990 s-a schimbat lumea în care trăim. O nouă doctrină s-a impus aproape în toate statele libere și un nou mod de abordare a politicilor economice și sociale. Statele din fosta zonă comunistă au început să ia parte la provocările "lumii libere și democratice", dar și să adere la structurile geopolitice regionale și mondiale. Prin creșterea numărului de state membre a crescut și numărul de zone de cooperare transfrontalieră. În prezent, există peste o sută de zone de cooperare transfrontalieră: "avem un număr de peste o sută de zone de cooperare economică transfrontalieră, dar nu toate au realizat buna

¹ Oxford Advanced Learner's Dictionary, 2000, p. 428

² Popa, N., "Regiunile de cooperare transfrontalieră, surse de stabilitate sau conflict", Revista Geopolitica Anul IV, nr. 20, 2006, p.23-34

³ Dauderstädt, M., "Turla bisericii și orizontul ei. Identitatea și granițele Europei", Editura Intergraf, 2000

cooperare între state și prosperitatea populației din zonele de contact interstatal cum este specificat în multe lucrări de profil”⁴.

Frontiere

Procesul de extindere a Uniunii Europene spre estul Europei, a însemnat și armonizarea arealelor situate de-a lungul frontierelor, prin adoptarea și derularea proiectelor de cooperare transfrontalieră pe multiple planuri și într-o mare diversitate de forme. O bună dezvoltare a regiunilor de cooperare transfrontalieră a dovedit de-a lungul timpului că are efecte pozitive privind reducerea numărului conflictelor frontaliere în zonele de intersecție și stabilirea unor relații de bună vecinătate, eliminarea izolării și creșterea sentimentului de încredere.

Frontierele dintre state sunt în continuă mișcare și au urmat de-a lungul timpului evoluția statelor. Frontiera oficială a României și Serbiei (546,4 km) a fost ratificată după primul război mondial și mai târziu au fost adăugate mai multe tratate și amendamente care au luat în calcul și lucrările de amenajare hidrotehnică a cursului fluviului Dunărea, prin construirea hidrocentralelor Porțile de Fier. Această graniță, în afară de câteva neînțelegeri privind trasarea frontierei, a fost considerată sigură. În perioada comunistă, frontierele au fost percepute diferit de către stat și de către populație, în primul rând ca și garant al integrității și independenței naționale, în al doilea rând ca obstacol în accesul la o posibilă libertate și, nu în cele din urmă, ca obstacol în dezvoltarea de relații interumane și economice funcționale. În același timp, circulația și activitatea locală era strict controlată, dar se găseau și zone de ventilație socio-economică și culturală. De-o parte și de alta a acestei frontiere se află comunități de români, cât și de sârbi, care își păstrează specificitatea, dar sunt foarte bine integrate în contextul statului în care trăiesc⁵. Reglementările aduse micului trafic au permis ca aceste zone, periferice în raport cu statele naționale, să cunoască o perioadă de prosperitate și de deschidere spre cultura occidentală. La cei 546,4 km de frontieră pe care o avem cu Serbia, un punct de trecere revine la o distanță de 49 km, iar gradul de permeabilitate al frontierelor este de 2. Pe traseul frontierei cu Serbia funcționează 11 puncte de trecere a frontierei.

Euroregiuni

În ultimii 20 de ani, s-a instituit și promovat conceptul de **euroregiune** de cooperare transfrontalieră, cu o puternică extensiune spațială⁶. Dicționarul de Geografie umană definește euroregiunea ca fiind un “spațiu transfrontalier în care au loc schimburi între regiuni administrative din două sau mai multe țării europene, în scopul impulsivării și dinamizării economiei acestor regiuni”⁷. Identificăm o schimbare majoră în transformarea granițelor și un transfer de responsabilitate privind securitatea.

Euroregiunea Dunăre-Criș-Mureș-Tisa (DKMT) se bucură de un oarecare succes. Construcția DKMT se substituie teritoriului Banatului, vechea provincie din imperiul austro-ungar, deși cu timpul legăturile rutiere sau feroviare au fost rupte de granițele naționale ale celor trei țări implicate. Prin euroregiunea DKMT țările care o formează participă la experiența europeană.

⁴Simileanu, V., “Regiunile de cooperare transfrontalieră” în Revista Geopolitica Anul IV, nr. 20, 2006, p.5-13

⁵Popa, N., “Mutations socio-economiques dans la zone de frontiere de l’ Ouest Roumain”, Geographica Timisiensis, vol. 13, nr. 3, 2004, p.75-82

⁶Sabău, C., “Euroregiunile –forme structuri teritoriale de cooperare transfrontalieră”, în Revista Geopolitica Anul IV, nr. 20, 2006, p.24-34

⁷Erdeli, G. și alții, “Dicționarul de Geografie umană”, edit. Corint, București, 1999, p.121

Programul Capitală Culturală Europeană

Jean Monnet, întemeietorul Comunității Europene afirma că dacă ar trebui să regândească proiectul european, ar începe cu cultura (*“our I had to do it again, I would begin with culture”*). Anul 1985 a fost anul de început al programului Uniunii Europene, prin care se acorda un premiu unui oraș, desemnat pentru acel an ca și Oraș al Culturii (*City of Culture*). Programul întrupa o Europă aflată în căutarea “sufletul ei” și a fost oferit în fiecare an altui oraș, cu scopul de a aduce oamenii din statele membre împreună. La început au fost alese orașe care erau deja cunoscute pentru cultura lor: Paris, Roma, Madrid (Council Resolution No. 85/C 153/02).

Cultura a fost văzută ca un instrument ideal de a rezolva problemele cu care se confrunta Uniunea Europeană: disparitățile economice și sociale crescânde dintre regiunile ei, disparități create prin aderarea treptată a statelor din sud-estul Europei și lipsa unei identități comune europene. Discursul privind identitatea culturală europeană comună a fost văzut ca o fundație pentru a construi solidaritatea europeană⁸.

Programul ECoC a fost introdus după Tratatul de la Maastricht. De-a lungul timpului formatul ECoC s-a schimbat: s-au adăugat criterii și obiective noi. Azi, scopul programului este de a arăta bogăția și diversitatea culturii europene și valorile pe care le împărtășesc cetățenii ei și în același timp să promoveze buna înțelegere între cetățenii europeni (*“to highlight the richness and diversity of European cultures and the features they share, as well as to promote greater mutual understanding between European citizens”*), (European Parliament Decision and Decision of the Council, No1622/2006/EC). Criteriile de selecție urmăresc modalitatea în care au fost evidențiate în proiectul propus: dimensiunea Europeană, implicarea cetățenilor și colaborarea cu alte orașe din Europa.

Programul ECoC are rolul de a reface identitatea orașelor, de a re-nara istoria într-un context european. Titlul de Capitală Europeană a Culturii aduce pentru deținător beneficii: de imagine, reafirmarea ca centru cultural, consolidarea rețelelor, stabilirea unor noi colaborări, sentimentul de apartenență la un spațiu european și mândrie în rândul cetățenilor, diversificarea și creșterea participării în rândul publicului, creșterea numărului de turiști și implicit are un impact economic semnificativ.

Pentru a ne îndeplini scopul propus, analiza calitativă a acestei lucrări presupune urmărirea în dosarele de candidatură ale celor două orașe (Bid Book-uri) modalitatea prin care intenționează să colaboreze cu regiunea înconjurătoare și dimensiunea europeană a proiectelor.

Pentru a câștiga titlul, juriul a urmărit în analiza dosarelor de candidatură:

- existența unei strategii culturale pe termen lung în orașul care candidează;
- dimensiunea europeană a proiectelor propuse;
- conținutul cultural și artistic;
- capacitatea de a duce la bun sfârșit proiectele;
- extinderea în afara țării;
- și management-ul.

Criteriile nou impuse, după anul 2009, au reprezentat adevărate provocări în realizarea dosarului de candidatură al fiecărui oraș. În semifinala din România au rămas patru orașe: Cluj-Napoca, Timișoara, București, Baia Mare. Orașul câștigător pentru anul 2021, Timișoara, va fi al doilea oraș deținător al titlului de Capitală Europeană a Culturii în România, după Sibiu în anul 2007. Din anul 2007, când a fost desemnat Sibiu Capitală Europeană a Culturii, programul a trecut prin schimbări considerabile. În prezent se pune accent pe dezvoltarea sustenabilă a orașelor selectate.

⁸ Turșie, C., *“The unwanted past and urban regeneration of communist heritage cities. Case study: European Capitals of Culture (ECoC) Riga-Pilsen and Wrocław”*, Journal of Education Culture and Society No. 2, 2015

De ce este necesară dimensiunea europeană în programul ECoC? Prin acest criteriu ne putem da seama de intenția orașelor privind, în primul rând colaborarea cu alte orașe europene și, în al doilea rând, modalitatea prin care vor să interacționeze cu comunitățile culturale din Europa. Acest criteriu are ca și obiectiv central creșterea gradului de conștientizare a populației privind diversitatea culturală din Europa. Prin colaborarea între țări vecine, dezvoltarea de programe culturale comune, Timișoara și Novi Sad evidențiază dimensiunea europeană.

În dosarul de candidatură, Timișoara se prezintă ca un oraș intercultural, multi-confesional și antreprenorial. Orașul de-a lungul timpului a fost ca o scânteie care a transformat continentul prin realizările sale în premieră din domeniul tehnicii sau al dezvoltării urbane (primul oraș cu sistem de iluminat stradal din imperiul habsburgic, primul oraș iluminat electric din Europa continentală, primul oraș cu tramvai electric din Europa, primul ziar în limba germană din Europa centrală și de sud-est, singurul oraș european cu trei teatre de stat în trei limbi diferite) și România (primul ziar, prima bibliotecă publică pentru împrumut de cărți, primul serviciu de telegraf și telefon, prima proiecție de cinema, primul bazin de înot, primul stadion de fotbal, orașul din care a pornit scânteia Revoluției din 1989). Orașul se poziționează ca un oraș central european stabil din punct de vedere economic. La fel ca în multe orașe europene, în Timișoara se observă o apatie crescută privind implicarea civică; ori tocmai acest lucru se dorește prin programul propus, centrat pe implicarea publicului și deblocarea energiei civice. Sub îndemnul "*Luminează orașul prin tine!*" ("*Shine your Light- Light up your city!*"), programul cultural invită și încurajează publicul să parcurgă cu încredere spațiile luminoase și întunecate ale istoriei și ale viitorului lor. Procesul este metafora unei călătorii de la singurătate la apartenență, prin întuneric și lumină, prin *6 Stații*, de-a lungul a *18 Trasee*, parcurgând *3 Teritorii* reprezentate de provocările cu care se confruntă Europa astăzi: *Oamenii, Locurile și Conexiunile*.

Din punct de vedere al integrării regionale, Timișoara a propus o colaborare bazată pe poziționarea sa geografică, în care s-a ținut cont de rolul orașului în structura administrativ-ierarhică a țării, ca centru polarizator al regiunii Vest. În aplicație este scoasă în evidență apartenența sentimentală și conexiunea orașului cu populația din diaspora. Prin arie înconjurătoare se face referire la regiunea istorică Banat și euroregiunea DKMT. Regiunea istorică Banat acoperă teritoriul din Serbia, Ungaria și România, fiecare având particularitățile lui în ceea ce privește multiculturalismul și identitățile culturale, unite sub umbrela identității bănățene.

Programul cultural propus se înscrie și în contextul mai actual, mai larg al integrării europene, prin cooperarea transfrontalieră dintre România, Serbia și Ungaria. Prin proiectele care se vor derula în această arie se încearcă nu doar refacerea legăturilor de infrastructură, ci și a celor culturale. Regiunea culturală creată de contextul programului ECoC, este o oportunitate de cooperare în proiectele derulate sub egida Strategiei Dunării, care face conexiunea cu alte 10 țări europene riverane ei (prin extrapolare, cu aproape întreg continentul european).

Novi Sad-ul, al doilea oraș din punct de vedere industrial și economic din Serbia, capitala provinciei autonome Voievodina se prezintă în dosarul de candidatură ca un oraș cu rădăcini puternice în toată zona, un oraș care vizează două direcții de dezvoltare pentru anul 2021: prima direcție privește implicarea cetățenilor, iar cea de-a doua direcție urmărește interconectarea la nivel european. Novi Sad este un oraș multicultural, în care remarcăm prezența a 23 de comunități etnice naționale, multiconfesional, dinamic, care duce mai departe identitatea fostei Iugoslavii și crează poduri de dialog cultural și identitar. Orașul se poziționează ca o poartă a Europei la granițele ei sud-estice, cu o accentuată deschidere spre dialog intercultural, fiind o Atenă a estului. Programul cultural propus pentru 2021 se numește "*Cult-Tour*" (*Turul Culturii*) prin care publicul european accede la patrimoniul cultural, artistic, istoric al orașului. Din punct de vedere al colaborării cu zona înconjurătoare, Novi Sad-ul a venit cu o încadrare scalară, de tip de la mic – la mare, pornind de la zona din imediata apropiere a orașului, așa zisa Arie 21 (codul orașului fiind 21000, iar cel al

zonei 021), implică provincia Voievodina, loc al etniilor, religiilor diferite și a culturii sârbe, și continuă cu zona Dunării și orașele riverane Dunării.

Provocări din punct de vedere al cooperării transfrontaliere

Această ultimă parte a cercetării este în fază incipientă, datorită faptului că orașele câștigătoare au fost selectate în toamna anului 2016, iar anul 2017 este destinat concretizării programului artistic și a colaborărilor pentru anul 2021. Cercetarea se bazează pe observații proprii, pe interviuri și analiza dosarelor de candidatură (bid book-urile) ale celor două orașe, pe raportul juriului și analiza literaturii de specialitate. Pe măsură ce se înaintează cu pregătirea strategiei de colaborare dintre entitățile culturale aflate în regiunea culturală ce se dorește a fi creată pentru anul 2021 vor fi identificate și domeniile care trebuie îmbunătățite din punct de vedere al colaborării transfrontaliere. Este prima dată în istoria programului din anul 1985, când două orașe câștigătoare sunt la o așa mică distanță geografică. Acest fapt este o provocare și pentru programul ECoC, și în aceeași măsură pentru toți actorii implicați, de la diferite niveluri ierarhice: orașe, unități administrative, regiuni, euroregiuni, state, organizații, companii, societate civilă, etc. În prim plan vor fi cele două orașe câștigătoare, înfrățite. Ele vor avea un rol catalizator, generator de noutate și dinamică culturală, socială, economică, politică și de mediu.

Parteneriatele între Timișoara și Novi Sad sunt cunoscute și integrate în strategiile și programele culturale, atât pe termen scurt, mediu, dar și pe termen lung. Colaborările dintre ele sunt multiscalare, multidimensionale și pluridirecționale, dar ambele orașe fiind aflate la o distanță de doar 146 km fac parte dintr-o regiune de frontieră. Această regiune de frontieră de-a lungul timpului a îndeplinit mai multe funcții. În special în perioada comunistă, trecerea graniței cu Serbia a însemnat pentru mulți români fuga spre libertate. Avem documentate multe povești în care fuga românilor peste graniță s-a sfârșit deseori tragic. Pentru moment, această frontieră cu Serbia reprezintă frontiera externă a Uniunii Europene, Serbia fiind în proces de aderare. Responsabilitatea asigurării securității revine României ca și stat membru, dar și Serbiei ca stat candidat.

O creștere a gradului de permeabilitate al frontierei ar putea ajuta la o mai bună colaborare și o ventilație socio-economică? Avem suficiente puncte de trecere a frontierelor în contextul creat de câștigarea titlului de Capitală Europeană a Culturii pentru 2021? Dacă se vor deschide noi puncte de trecere a frontierei este imperativ necesar să fie făcută legătura dintre cele două orașe și noile puncte de trecere a frontierei cu o infrastructură de transport bine pusă la punct. Infrastructura de transport de pe ambele părți ale frontierei este deficitară⁹ și nu avem conexiuni directe cu trenul sau avionul. Legătura rutieră pe cea mai rapidă rută Novi Sad-Jasa Tomic-Foeni -Timișoara se face pe drum care ar avea echivalent drumul de tip județean din România, nefiind adaptat traficului rutier transfrontalier. O alternativă ar fi ruta mai lungă prin punctul de trecere a frontierei Vârșet-Stamora Moravița. La granița sud-vestică a României cu Serbia s-a menținut acel model de "fortificare", cu rațiuni de strategie militară, prin păstrarea în sărăcie a regiunilor aflate în imediata vecinătate a frontierei, iar periferiile erau legate doar de centru, atât economic, cât și prin rețelele de circulație. Ca rezultat, comunitățile, administrațiile regionale și locale, precum și alți actori sociali din zonele de frontieră au înregistrat un anumit dezavantaj în unele domenii. Dezvoltarea rețelei de transport european (TEN-T) poate fi soluția la aceste obstacole.

În viitorul apropiat, vom vedea dacă infrastructura deficitară va fi un impediment sau nu, pentru colaborările culturale dintre cele două orașe, în crearea unei regiuni a culturii. Resursele se găsesc în capacitatea comunităților celor două orașe de a se adapta la noile cerințe și de a veni cu soluții viabile, care să ducă la o îmbunătățire sau chiar dispariției a obstacolelor aflate în calea dezvoltării unitare și dinamice. În ultimii ani s-a observat o participare mai activă a celor două țări,

⁹ Turnock, D., "Geographical Essays on the Romanian Banat", 1999

în proiecte de cooperare transfrontalieră, derulate cu ajutorul Biroului Regional de Cooperare Transfrontalieră România-Serbia și o destindere a relațiilor diplomatice, mai ales după întâlnirea bilaterală de la Timișoara, a prim-miniștrilor celor două țări, la finele anului 2016.

Concluzii

Colaborarea transfrontalieră dintre cele două orașe în contextul programului ECoC oferă numeroase avantaje în multe domenii: din punct de vedere al imaginii, cultural, turistic, economic, de integrare, identitar. În domeniul cultural s-a creat un spațiu pentru exprimarea diversității culturale din regiune și pentru crearea unui set de valori culturale comune, prin schimburi de cunoștințe și experiență. În domeniul economic, al infrastructurii și al mediului s-a deschis calea schimburilor între agenții economici din regiunile transfrontaliere, lărgirea pieței pentru producători, dezvoltarea unei infrastructuri rapide și performante.

BIBLIOGRAPHY

Bid Book Timișoara - TM2021 Bidbook_EN_0610-digital

Bid Book Novi Sad - Novi-Sad-2021-Bid-Book

Council Resolution No. 85/C153/02 from 13 June 1985 regarding the event "European City of Culture", Official Journal, C 153 , 22.06.1985 P. 0002 – 0002. Accesat la adresa: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:41985X0622&from=EN>

Erdeli, G. și alții , *"Dicționarul de Geografie umană"*, edit. Corint, București 1999

Dauderstadt, M *"Turla bisericii și orizontul ei. Identitatea și granițele Europei"*, Edit Intergraf, 2000

Popa, N., *"Regiunile de cooperare transfrontalieră , surse de stabilitate sau conflict"*, Revista Geopolitica, Anul IV, nr. 20, 2006

Popa, N., *"Mutations socio- économiques dans la zone de frontiere de l' Ouest Roumain"*, Geographica Timisiensis, vol. 13, nr. 3, p.75-82, 2004

Oxford Advanced Learner's Dictionary, 2000

The Selection Panel's Final Report Bucharest October 2016 ecoc-2021-romania_en

Turnock, D., *"Geographical Essays on the Romanian Banat"*, 1999

Turșie, C., *"The unwanted past and urban regeneration of Communist heritage cities. Case study: European Capitals of Culture (ECoC) Riga-Pilsen and Wrocław"* Journal of Education Culture and Society No. 2, 2015

Sabău, C., *"Euroregiunile –forme structurii teritoriale de cooperare transfrontalieră"*, în Revista Geopolitica Anul IV, nr. 20, 2006

Simileanu V. *"Regiunile de cooperare transfrontalieră "* în Revista Geopolitica Anul IV, nr. 20, 2006

Surse Internet:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L .2014.132.01.0001.01.ENG>

http://www.capitalaculturala2021.ro/ceac2021_doc_3_documente-utile_pg_0.htm

https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/files/ecoc-2021-romania_en.pdf

http://www.capitalaculturala2021.ro/Files/docs/Raport%20juriu%20ECoC%202021_ro.pdf

http://www.capitalaculturala2021.ro/noutati_doc_38_candidaturile-oraselor-din-romania-pentru-etapa-de-selectie-finala-ceac-2021-sunt-acum-online_pg_0.htm

References:

- Boeri, T., & Van Ours, J. (2013). Active Labor Market Policies. In *The Economics of Imperfect Labor Markets: Second Edition* (pp. 351-374). Princeton University Press.
- Buzogány, A. (2011). Stairway to Heaven or Highway to Hell?: Ambivalent Europeanization and Civil Society in Central and Eastern Europe. In Kouki H. & Romanos E. (Eds.), *Protest Beyond Borders: Contentious Politics in Europe since 1945* (pp. 69-85). Berghahn Books
- Coffé, H., & Van der Lippe, T. (2010). Citizenship Norms in Eastern Europe. *Social Indicators Research*, 96(3), 479-496.
- Dereuddre,R.,& Van de Velde,S.,& Bracke,P. (2016).*Gender inequality and the 'East-West' divide in contraception: An analysis at the individual, couple, and country level*.Social Science & Medicine, Vol.161, pp.1-12
- Ffrench-Davis, Ricardo, et al. "The Chilean Economy Since the Global Crisis." *Macroeconomics and Development: Roberto Frenkel and the Economics of Latin America*, edited by Mario Damill et al., Columbia University Press, 2016, pp. 111–133,
- Hener, T. (2015). Do Couples Bargain over Fertility? *Annals of Economics and Statistics*, (117/118), 211-231
- KALWIJ, A. (2010). THE IMPACT OF FAMILY POLICY EXPENDITURE ON FERTILITY IN WESTERN EUROPE. *Demography*, 47(2), 503-519.
- ROSTA, G. (2010). Youth and Religiosity in Hungary, 2000-2008. *Anthropological Journal of European Cultures*, 19(1), 54-67.
- Sandu, D. (2010). Modernising Romanian society through temporary work abroad. In Black R., Engbersen G., Okólski M., & Panțiru C. (Eds.), *A Continent Moving West?: EU Enlargement and Labour Migration from Central and Eastern Europe* (pp. 271-288). Amsterdam University Press.
- Van Bavel, J. (2012). The reversal of gender inequality in education, union formation and fertility in Europe. *Vienna Yearbook of Population Research*, 10, 127-154.
- Zandberg, I. (2016). Toward Globalization or Localization: Multinational Advertising in Eastern Europe. In Boyd-Barrett O. (Ed.), *Communications Media, Globalization, and Empire* (pp. 217-226). Indiana University Press.